

האשה פרק שמיני פסחים

פ.ח.

עין משפט נר מצוה

ה א מ"י פ"ב מלכות
ק"ט הלכות ט:
ו ב ג ט הלכות ט:
ז א ג ט הלכות ט:
ח ד ט הלכות י:
ט ה ט הלכות י:

(א) תענית ט: (ב) ע"י
תוספות ביטול ל: ד"ה
מלך וכו' (ג) ו' ג' ט'
לקמן פ"ט, (ד) ו' תוספתא
פ"ו ה"ד, (ה) ו' מגילה
ד"ל: (ו) ו' שם: ע"ז טו:
ע"ש פרש"י ברכות ג'
ע"ש פרש"י, (ז) חגיגה
ג. ג' ע"ז מ"א. ז"ב יג.
ערכין ג: ע"ז פ"א:
מ"ג, (ח) ו' כמות פ"א:
ט ע"י ל"ב, (ט) ו' ברכות
קדושין פ"ג.

תמרים. יש צבצל הרבה: **טרינא.** סל: **כמה** כי הני **זווא.**
כמה מאלו צווא אחד: הר המוריה וסדה ליתקן וצית אל דיעקב
כולם זהר הבית התפללו: **שקראו** צית. מקום מיושב: **יוס**
זורעאל. יוס כניסיהו מתרגמינן וקרי ליה יוס כניסיהו בראשית:

שמעת מינה יש ברידה. הכא לא שייך מאי רואה צשעת שמיטה
דנשלתא לעיל אשמעינן דלי לא ציריה צשעת שמיטה
אינה חולקת כלל אע"ד דס"ד דמתר בעלה גרידא עפי אכל הכא אס
רואה צשעת שמיטה מאי קמ"ל: **שך** לבית מ"מ. פי' משום דשה
צבית לאו דאורייתא והכי חית ליה

תורה אור השלם

1. והקלכו עמם רבים ואמרו לכו ונעלה אל ה' אל בית אלהינו ועקב וירגו מדרדכי ונעלה בארצותינו כיון דאין מצינו חצא תורה דבר מ"י מדרש: ש"י
2. ויקרא אנדרם שם המקום ההוא וי' יראה אשר יאמר דודם בחר י' יראה: בראשית כב י'
3. ויצא יצחק וישא בשדה לפנות ערב וישא ע"י וירא והנה גמלים באים: בראשית כג י'
4. ויקרא את שם המקום ההוא בית אל ויגאל לה שם העיר לראשונה: בראשית כח י'
5. ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדו וישמו להם ראש אהר ועלו מן הארץ כי גדול יום יקראתם: הושע ב ב
6. ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד: בראשית א ה
7. דברו אל כל עדת ישראל לאמר בשלח לדוד שהו ויקחו לכם איש שדה לבית אבות שה שבות י"ב

מוסף רש"י

דתמרי. דכש עושין מן (תענית ט). ובבלאי לא עסקי באורייתא. כלומר יטילין קן למסוק ממי שיש להן מומות צול ונלא שותם (שם) צעורה. בשלם, דלמתי (גיטין ט). ממיל משקן ומשגלן (תענית ט). מלא צנא סמא דמותא בוריא. שמתן שלוקחין אותו צול אולגן מן הרבה ומנערים אותו (שם) פתיא. כלי חרס (ברכות ג) פתיא אובמא. כלי שמר. כמו (ע"ז ג): הני פתוחא דני מיכס אובמא, ששחמרי ע"י מלאכה, כלומר גם אתה רגיל ומדיד תורה כמך (ביבמות כח). מכותלי בית יכר שפתיה אתה, ממנה מפתוחה כלי מטבג (ע"י תענית ז) דקין של תלמידי חכמים שמתעבדי על לימוד תורה וחסד, מנכסין גנדיס (ע"ז טו). מיני ומיניך תסתיים שבעתתא. כלומר על ידי ועל דין תפתק אתמו של דבר (מגילה יד). מי שחציו עבר וחציו בן חורין. כגון סה"ב אה"ח או צ' שמתין ושמר אתה את חלקו (גיטין טז).

יש עסקין ויעסקין בתורה (ב) עולא איקלע ל'פומבדיתא קריבו ליה טרינא דתמרי אמר להו כמה כי הני בוואא אמרו ליה תלת בוואא אמר מלא צנא דרובשא בוואא ובבלאי לא עסקי באורייתא בליליא צערוהו אמר מלא צנא סמא דמותא בוואא בבבל ובבלאי עסקי באורייתא ואמר ר' אלעזר מאי דכתיב ויהלכו עמיה רבים ואמרו לכו ונעלה אל ה' אל בית אלהי ויעקב וגו' אלהי ויעקב ולא אלהי אברהם ויעקב אלא לא כאברהם שכתוב בו הוה שנאמר א' אשר יאמר היום בהר ה' יראה ולא ב' כיצחק שכתוב בו שדה שנאמר ויצא יצחק לשוב בשדה אלא כיעקב שקראו ב' שנאמר ויקרא את שם המקום ההוא בית אל א"ר יוחנן גדול קבוץ גלויות כיום שנבראו בו שמים וארץ שנאמר ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדו ושמו להם ראש אחד ועלו מן הארץ כי גדול יום יזרעאל וכתבי' ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד: יתום ששחמו עליו אפטרופסין וכו': שמעת מינה יש ברידה א"ר זירא זשה לבית מ"מ ת"ר שה לבית מלמד שאדם מביא ושוחט על ידי בנו ובתו הקטנים ועל ידי עבדו ושפתו הכנענים בין מדרעתו בין שלא מדרעתו אבל אינו שוחט על ידי בנו ובתו הגדולים ועל ידי עבדו ושפתו העברים ועל ידי אשתו אלא מדרעתו תניא אידך לא ישחוט אדם לא על ידי בנו ובתו הגדולים ועל ידי עבדו ושפתו העברים ועל ידי אשתו אלא מדרעתו ובין שלא מדרעתו ובין עליהן יוצאין בשל רבן עזרון חוץ מן האשה שיכולה למחות חציו: כמשה ראשונה. קודם שחזרו צ"ה לא יאכל משל עמנו מפני שאין חלק עבדו נמשך אחר דעתו: כמשה הכי חוץ כגון חורין ואוכל משל עמנו:

מאי שנא אשה אמר רבא אשה וכל דדמי לה הא גופא קשיא אמרת חוץ מן האשה שיכולה למחות טעמא דמחי הא לא מחי נפקא בשל בעלה והא קתני רישא ולא על ידי אשתו אלא מדרעתו הא סתמא לא נפקא מ"מא אלא מדרעתו לאו דאמרי אין אלא בסתמא לאפוקי היכא דאמור לא והא כולם ששחמו ושחט רבן עליהן יוצאין בשל רבן דבסתמא וקתני חוץ מן האשה מפני שיכולה למחות אמר רבא כיון ששחמו אין לך מיחוי גדול מזה: עבד של שני שותפין וכו': רמי ליה רב עינא סבא לר"ג תנן עבד של שני שותפין לא יאכל משל שניהן והתניא רצה מזה אוכל רצה מזה אוכל א"ל עינא סבא ואמרי לה פתיא אובמא מיני ומיניך תסתיים שמעתתא פתניתין בדקפדי אהרדי ברייתא דלא קפדי אהרדי: מי שחציו עבד וחציו בן חורין לא יאכל משל רבו וכו': משל רבו הוא דלא יאכל אבל משל עצמו יאכל והא תניא לא יאכל לא משלו ולא משל רבו לא קשיא כאן כמשה ראשונה כאן כמשה אחרונה דתנן מי שחציו עבד וחציו בן חורין עובד את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד דברי בית הלל בית שמאי אומרים

לר"ז גופיה צפיק אין זין המודר (גריס דף לו.) ואס תאמר והיאך מאכיל פסקא שלא למנוי נהי דקטן אוכל נבילות אין צ"ד מנויין להפרישו נספות לו צדיס אסור כלאמר צפ' חרס (ויבמות דף קד.) ואור"י דהתם ילפינן מלא תאכלום ולא אסור אלא דומיא דטרסין ונבילות אכל כה"ג דליכא חנוך מלוה שרי:

ע"י ידי בני ובתו הקטנים. צפ"ק דצ"מ (דף קד.) גבי מניאה איכא למאן דלמר דלא קטן קטן ממש אלא גדול וסמוך על שלקן אצוי זהו קטן הכא ע"כ קטן ממש מדלמרי' זין מדעמו זין שלא מדעמו ושלא מדעמו ארימין צסמוך היינו דלמרי לא וגדולים פשיטא דיש צדיס למחות אפי' סמוכין על שלקן אפי' סתמא כיון דשחטו אין לך מיחוי גדול מזה כדלמרינן צסמוך: **מתניתין בדקפדי אהרדי.** אין לפי דקפדי שחטן כל אחד רואה להנהיג את חציו ולכן אפילו חלקו לא יאכל דלי אפטר שאל יהנה גם חלק חציו א"כ כל אחד ששחט עליו וכי השוחט הוא סבור שיהנה חלקו משלו ולא יהנה חלק חציו דסתמא מיירי כששחט עליו רבו דומיא דרישא יתום ששחטו עליו כו' ועוד דמי שחטו עבד אמאי לא יאכל משל עמנו אף למשנה ראשונה דדעמו ודלי להנהיג אף חלק רבו כדי לנאט ידי חובה לכך נראה כפי הקונטרס דקפדי שכל אחד אינו רואה שיהנה חלקו משל חציו ו' ושוחט אף על חלק חציו וסבור שחציו אינו מקפיד אס יאכל חלקו משלו ולכן חציו עבד לא יאכל למשנה ראשונה אף משל עמנו: **ו' רישא שפחה אינו יבוא.** ואס תאמר וילמי עשה דפרו ורבו (בראשית ט) וידחה לאו דלא יהיה קדש (דברים כג) וי"ל משום דידה דליכא עשה ד' דלפטר לה בעבד ועוד ד' דמתלת ציאה מיעקר לאו ולא מיקיים עשה אלא בהולאת זרע' ור"מ וימכור עמנו צעז עברי ויהיה מותר צשפחה וי"ל צומן שאין היוכל נוהג דלו נמי אינו נוהג עבד עברי ועוד אומר ר"י ד' דלסוק למכור עמנו צעז עברי כדלמרי צפ"ק דקדושין (דף כג) ור"מ ישא חליה שפחה וכליה צת חורין וי"ל דלמי צד עבדות ששחמט צד חירות ואס תאמר ישא ממונת דמזמר צשפחה דצפיק האומר (סס דף קס.) אמר רבי טרפון יכולים ממוזים ליטור כ"ז ממוז

נושא שפחה ומותר נמי צד חירות דחורין וממוזים לנא זה צוה וי"ל אי חציו עבד קדושין תופסין חתי צד עבדות ומשחמט צד אשת איש ואי לא תפסי אס כן בעילתו בעילת זנות ובהשולל (גיטין מג.) מספקא ליה אי תפסי אי לא ועוד אור"י דאין (ב) תקנה להרבות ממוזין ואס תאמר וישא נתינה דחורין ונתיני מותרים לנא זה צוה וי"ל דלף על גב דמזמר מותר צשפחה נתיין אפטר דלסוק ר"י ד' דקדש ועומד הוא המזמר שגורר מאיסור דלא תפסי קדושין ולכן מותר לנא דלא יהיה קדש ו' והא דלמרינן ציס מותרות (ויבמות דף פה:) דממזרת ונתינה מרגלא ליה (ב) לפי שיכול להכשיר זרעו שישא צנו שפחה ואף על גב דנתיין אסור צשפחה הא צגרא לא אכפת ליה צאיסור דהא קא נסיב נתינה: **טופין**

הגהות הב"ח

(א) תוב' ד"ה לישא וכו' ועוד אור"י דאין זו תקנה: (ב) בא"ר מרגלא ליה לישראל לפי שכול:

מוסף תוספות

- א. בעל הבית זה שוחט הוא שיהא סבור... כן תוספתא נמוס' שלקן.
- ב. שהוא רוצה לעשות שט. ג. אמאי כופין. תוס' צ"ב יג. ד"ה טופין. ד. תוס' גיטין מ"א. ד"ה לישא מוסוף. ואפי' מפקדא אפשר לה כביוצא בה. ועי' מהרש"א.
- ה. דבעידנא דמיעקר לאו לא מקיים עשה. תוס' צ"ב ט. ד. דחויא להתעבר.
- ו. תוס' גיטין ט. ד. דאפי' בדין שהיכל נהוג אין זו תקנה. תוס' שלקן. ח. והא דאסור נתן בשפחה טפי ממזמר אפי' דשניהם פסולי קהל וכו' משום. תוס' גיטין ט. ט. [אבל]
- ז. תננה אסור בעד עבדות דלאו קדש ועומד הוא אפי' דמותו בממזרות משום דלא מקרי קהל מזהר בלאו דלא יהיה קדש. תוס' מגילה ג: ד"ה לישא.

רבינו חננאל

אמר ר' אלעזר מאי דכתיב והלכו עמיה רבים ואמרו לכו ונעלה אל ה' אל בית אלהינו ועקב וירגו מדרדכי ונעלה בארצותינו כיון דאין מצינו חצא תורה דבר מ"י מדרש: ש"י מ"י פ"ב מלכות ק"ט הלכות ט: ו ב ג ט הלכות ט: ז א ג ט הלכות ט: ח ד ט הלכות י: ט ה ט הלכות י: